

FOLKETINGET
RIGSREVISIONEN

April 2021

Rigsrevisionens notat om
beretning om

statens ejerskabs- udøvelse i selskaber med flere ejere

Opfølgning i sagen om statens ejerskabsudøvelse i selskaber med flere ejere (beretning nr. 16/2017)

6. april 2021

RN 1104/21

1. Rigsrevisionen følger i dette notat op på sagen om statens ejerskabsudøvelse i selskaber med flere ejere, som blev indledt med en beretning i 2018. Vi har tidligere behandlet sagen i notat til Statsrevisorerne af 28. september 2018.

Konklusion

Uddannelses- og Forskningsministeriet har styrket varetagelsen af ejerskabet af NORDU-net A/S. Finansministeriet har udbygget sine analyser af risici for SAS AB, Københavns Lufthavne A/S og Staten og Kommunernes Indkøbsservice A/S, der skal danne grundlag for ejerskabsvaretagelsen og indgå i ministeriets løbende vurderinger af selskabernes udvikling. Transportministeriet har taget initiativer for at sikre, at By & Havn I/S' risici i højere grad indgår i ministeriets tilsyn. Kulturministeriet ejer ikke længere ejerandele i Dansk BiblioteksCenter A/S og varetager dermed ikke længere ejerskabsopgaven.

Rigsrevisionen finder arbejdet tilfredsstillende og vurderer, at denne del af sagen kan afsluttes.

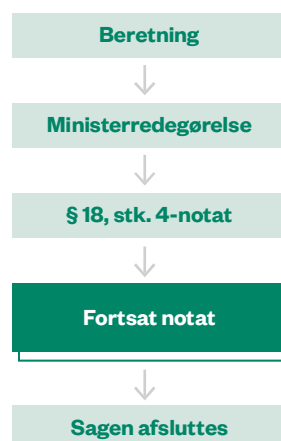
Rigsrevisionen baserer denne konklusion på følgende:

- Uddannelses- og Forskningsministeriet har udarbejdet et strategisk ejerskabsdokument for NORDU-net A/S og følger systematisk selskabets udvikling.
- Kulturministeriet afhændede med virkning fra 1. januar 2020 sin ejerandel i Dansk BiblioteksCenter A/S til KL.
- Finansministeriet har i forbindelse med opdatering af de strategiske ejerskabsdokumenter for SAS AB, Københavns Lufthavne A/S og Staten og Kommunernes Indkøbsservice A/S udbygget analyserne af selskabernes risici.
- Transportministeriet har opdateret det strategiske ejerskabsdokument for By & Havn I/S, så dokumentet i højere grad indeholder beskrivelser af og stillingtagen til selskabets risici.

Transportministeriet har påbegyndt, men ikke afsluttet arbejdet med at opdatere risici i de strategiske ejerskabsdokumenter for Metroselskabet I/S.

Rigsrevisionen vil fortsat følge udviklingen og orientere Statsrevisorerne om:

Sagsforløb for en større undersøgelse

Du kan læse mere om forløbet og de enkelte step på www.rigsrevisionen.dk

Ministerier og selskaber, der indgik i beretningen

Uddannelses- og Forskningsministeriet

- NORDUnet A/S.

Kulturministeriet

- Dansk BiblioteksCenter A/S.

Finansministeriet

- Københavns Lufthavne A/S
- SAS AB
- Air Greenland A/S
- Staten og Kommunernes Indkøbsservice A/S.

Transport-, Bygnings- og Boligministeriet

- Hovedstadens Letbane I/S
- Metroselskabet I/S
- Udviklingsselskabet By & Havn I/S.

Et opfølgningspunkt afsluttes, når Statsrevisorerne på baggrund af indstilling fra Rigsrevisionen vurderer, at myndighedernes initiativer er tilfredsstillende.

- Transportministeriets arbejde med risici i det strategiske ejerskabsdokument for Metroselskabet I/S.

I. Baggrund

2. Rigsrevisionen afgav i maj 2018 en beretning om statens ejerskabsudøvelse i selskaber med flere ejere. Beretningen behandlede 4 ministeriers udøvelse af ejerskabsrollen i 9 selskaber. Beretningen handlede om, hvorvidt ministerierne havde været aktive ejere af de delejede selskaber, herunder om samarbejde med de øvrige ejere kunne understøtte statens målsætning med ejerskabet, og om ejerministerierne løbende havde fulgt op på selskabernes udvikling og reageret på situationer, hvor der havde været behov for ejernes inddragelse.

3. Da Statsrevisorerne behandlede beretningen, fandt de det tilfredsstillende, at Finansministeriet og Transport-, Bygnings- og Boligministeriet (nu Transportministeriet) har været aktive ejere i de undersøgte delejede selskaber, dvs. at de aktivt har ført et overordnet tilsyn, haft en regelmæssig strategisk dialog med selskabet, tilstræbt, at statens målsætninger med ejerskabet tilgodeses mv. Statsrevisorerne konstaterede samtidig, at Kulturministeriet og Uddannelses- og Forskningsministeriet kun i begrænset omfang har været aktive ejere af henholdsvis Dansk BiblioteksCenter A/S og NORDUnet A/S, hvilket især er begrundet i, at de er mindre, ikke konkurrenceudsatte selskaber med en lavere risiko.

Det fremgik desuden af beretningen, af ejerministerierne kunne forbedre arbejdet med at redegøre for de vigtigste risici, fx i de strategiske ejerskabsdokumenter, og anvende disse risici i deres vurderinger af selskaber i det løbende tilsyn. Dette ville give et øget fokus på de risici, der er særligt vigtige i de pågældende selskaber, og kunne styrke ministeriernes løbende tilsyn.

4. På baggrund af beretningen og Statsrevisorernes bemærkninger har vi fulgt op på følgende punkter:

Opfølgningspunkt	Status
1. Uddannelses- og Forskningsministeriets arbejde med det strategiske ejerskabsdokument for NORDUnet A/S og ministeriets opfølgning på udviklingen i selskabet.	Behandles i dette notat.
2. Kulturministeriets strategiske overvejelser om ejerskabsvaretagelsen i Dansk BiblioteksCenter A/S frem til et eventuelt salg.	Behandles i dette notat.
3. Finansministeriets og Transportministeriets arbejde med risici i de strategiske ejerskabsdokumenter.	Behandles i dette notat.

5. Vi redegør i dette notat for resultaterne af opfølgningen på ovenstående punkter.

Hele sagen og dens dokumenter kan følges på www.rigsrevisionen.dk og på www.ft.dk/Statsrevisorerne.

II. Ministeriernes initiativer

6. Vi gennemgår i det følgende Uddannelses- og Forskningsministeriets, Kulturministeriets, Finansministeriets og Transportministeriets initiativer i forhold til de udestående opfølgningspunkter. Gennemgangen er baseret på redegørelser og dokumentation fra ministerierne.

Uddannelses- og Forskningsministeriets arbejde med det strategiske ejerskabsdokument og opfølgning på NORDUnet A/S

7. Statsrevisorerne konstaterede, at Uddannelses- og Forskningsministeriet kun i begrænset omfang har været aktive ejere af NORDUnet A/S.

8. Det fremgik af beretningen, at Uddannelses- og Forskningsministeriet ikke havde udarbejdet et strategisk ejerskabsdokument for NORDUnet A/S. Det fremgik desuden, at ministeriet ikke havde ført tilsyn med NORDUnet baseret på en selvstændig vurdering af centrale risici og finansielle mål, der er beskrevet i et strategisk ejerskabsdokument.

9. Uddannelses- og forskningsministeren oplyste i sin redegørelse til beretningen, at Uddannelses- og Forskningsministeriet har taget initiativ til dialog med Finansministeriet om udformningen af et strategisk ejerskabsdokument. Det strategiske ejerskabsdokument vil skulle tage højde for den særlige selskabskonstruktion, idet statens ejerskab af NORDUnet A/S alene er sektorpolitisk begrundet. Ministeren oplyste desuden, at ministeriet vil skabe en mere formaliseret proces for tilsyn og afrapportering om selskabets udvikling internt i ministeriet, så opfølgningen på de enkelte mål og nøgletal og selskabets generelle udvikling kunne ske mere systematiseret.

Vores gennemgang af Uddannelses- og Forskningsministeriets initiativer viser, at ministeriet i foråret 2020 godkendte et strategisk ejerskabsdokument for NORDUnet A/S. Gennemgangen af det strategiske ejerskabsdokument viser, at dokumentet lever op til Finansministeriets anbefalinger om udarbejdelse af strategiske ejerskabsdokumenter. Dokumentet opsummerer statens perspektiver på selskabets rationale, der bl.a. handler om statens ønske om at have et netværk på et højt kvalitetsniveau, der møder forskeres og uddannelsesinstitutioners behov for international netforbindelse. Dokumentet beskriver ligeledes statens målsætning med ejerskabet, den overordnede strategiske ramme og de finansielle mål.

Vores gennemgang viser desuden, at Uddannelses- og Forskningsministeriet har indført en mere systematisk proces for opfølgning på NORDUnet A/S' udvikling. Opfølgningen bliver årligt afrapporteret internt i ministeriet. Vores gennemgang af afrapporteringen viser, at ministeriet bl.a. følger op på udvikling i forhold til selskabets performance, økonomiske mål og finansielle risici.

10. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at Uddannelses- og Forskningsministeriet har udarbejdet et strategisk ejerskabsdokument for NORDUnet A/S og systematisk følger selskabets udvikling. Rigsrevisionen vurderer derfor, at denne del af sagen kan afsluttes.

Kulturministeriets strategiske overvejelser om ejerskabsvaretagelsen i Dansk BiblioteksCenter A/S

11. Statsrevisorerne konstaterede, at Kulturministeriet kun i begrænset omfang har været aktive ejere af Dansk BiblioteksCenter A/S.

12. Det fremgik af beretningen, at Kulturministeriet ikke havde udarbejdet et strategisk ejerskabsdokument for Dansk BiblioteksCenter A/S. Ministeriet vurderede ikke, at det ville være hensigtsmæssigt at udarbejde et strategisk ejerskabsdokument sideløbende med overvejelser om salg af den statslige ejerandel. Rigsrevisionen konstaterede desuden, at Kulturministeriet ikke fulgte op på udviklingen i Dansk BiblioteksCenter A/S i interne økonominotater.

13. Kulturministeren oplyste i sin redegørelse til beretningen, at ministeren finder det relevant, at Kulturministeriet gør sig strategiske overvejelser om varetagelsen af ejerskabet frem til ophøret af medejerskabet.

14. Kulturministeriet og KL's bestyrelse godkendte den 20. december 2018 et forståelsespapir om, at staten afhændede sine aktier i selskabet til KL med virkning fra 1. januar 2020. Den formelle aftale om salg af statens aktiepost blev godkendt af Folketingets Finansudvalg den 12. december 2019. Staten og Kulturministeriet er således ikke længere medejere af selskabet. Det er derfor ikke længere relevant at følge op på Kulturministeriets arbejde med at udarbejde et strategisk ejerskabsdokument for Dansk BiblioteksCenter A/S. Rigsrevisionen vurderer på den baggrund, at denne del af sagen kan afsluttes.

Finansministeriets og Transportministeriets arbejde med risici i de strategiske ejerskabsdokumenter

15. Statsrevisorerne bemærkede, at det var tilfredsstillende, at Finansministeriet og Transportministeriet har været aktive ejere i de undersøgte delejede selskaber, dvs. at de aktivt har ført et overordnet tilsyn, haft en regelmæssig strategisk dialog med selskaberne og tilstræbt, at statens målsætninger med ejerskabet tilgodeses mv.

16. Det fremgik af beretningen, at ejerministerierne kunne forbedre arbejdet med at redegøre for vigtige risici og anvende disse risici i deres vurderinger af selskaberne i det løbende tilsyn. Et øget fokus på de risici, der er særligt vigtige i de pågældende selskaber, kunne styrke ministeriernes løbende tilsyn med selskaberne.

17. Finansministeren oplyste i sin redegørelse til beretningen, at Finansministeriet deler vurderingen af, at der i de strategiske ejerskabsdokumenter med fordel kan indgå særskilt stillingtagen til selskabernes risici for i højere grad at rammesætte og systematisere ejerministeriernes arbejde hermed.

Vores gennemgang viser, at Finansministeriet har opdateret de strategiske ejerskabsdokumenter for SAS AB, Københavns Lufthavne A/S og Staten og Kommunernes Indkøbsservice A/S. I tillæg til de strategiske ejerskabsdokumenter har ministeriet udarbejdet finansielle benchmarkanalyser for hvert selskab. Ministeriets har oplyst, at benchmarkanalyserne har til hensigt at følge op på statens målsætninger, sammenholde selskabernes finansielle mål med sammenlignelige selskaber og styrke arbejdet med at redegøre for vigtige risici i de enkelte selskaber. Ministeriet har desuden oplyst, at analyserne vil blive brugt i ministeriets vurderinger af selskaberne i den løbende ejerskabsvaretagelse. Vores gennemgang af benchmarkanalyserne viser, at der for alle 3 selskaber er identificeret og beskrevet risici for selskabernes forretning og statens risici i forbindelse med ejerskabet.

Finansministeriet har siden beretningen solgt sine andele i Air Greenland A/S til det grønlandske selvstyre. Opdateringen af det strategiske ejerskabsdokument for Air Greenland A/S har derfor ikke indgået i opfølgningen på beretningen.

18. Transport-, bygnings- og boligministeren oplyste i sin redegørelse til beretningen, at ministeriet med selskabernes ledelser vil drøfte, hvordan risici, herunder opfølgning på risici, ud fra et ejersynspunkt kan formaliseres og synliggøres i de strategiske ejerskabsdokumenter.

Vores gennemgang viser, at Transportministeriet har opdateret det strategiske ejerskabsdokument for By & Havn I/S. Det opdaterede ejerskabsdokument indeholder således nu i højere grad beskrivelser og stillingtagen til selskabets risici. Ministeriet har oplyst, at ministeriet også har påbegyndt arbejdet med at opdatere det strategiske ejerskabsdokument for Metroselskabet I/S. Ministeriet forventer, at dette arbejde er afsluttet medio 2021. Transportministeriet trådte ultimo 2018 ud som medejer af Hovedstadens Letbane I/S. Opdateringen af det strategiske ejerskabsdokument for Hovedstadens Letbane I/S har derfor ikke indgået i opfølgningen på beretningen.

19. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at Finansministeriet i forbindelse med opdatering af de strategiske ejerskabsdokumenter for SAS AB, Københavns Lufthavne A/S og Staten og Kommunernes Indkøbsservice A/S har udbygget sine analyser af selskabernes risici. Ligeledes finder Rigsrevisionen det tilfredsstillende, at Transportministeriet har opdateret det strategiske ejerskabsdokument for By & Havn I/S, så dokumentet nu i højere grad indeholder beskrivelser af og stillingtagen til selskabets risici. Rigsrevisionen vurderer på den baggrund, at denne del af sagen kan afsluttes.

20. Rigsrevisionen vil fortsat følge Transportministeriets arbejde med risici i det strategiske ejerskabsdokument for Metroselskabet I/S.